

Utbildningsinspektion i Mellbystrandsskolan, grundskola F-6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Mellbystrandsskolan den 2 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Mellbystrandsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Mellbystrandsskolan intervjuades rektorn, personal och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Mellbystrandsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	50
Förskoleklass	16
Grundskola	117

Mellbystrandsskolan tillhör organisatoriskt centrala distriktet i Laholms kommun. Skolan ligger i samhället Mellbystrand som är beläget cirka 8 kilometer väster om kommunens centralort, Laholm. I rektors ansvarsområde ingår Mellbystrandsskolan, en förskola, stödteamet "Tillgången" - ett kommuncentralt stödteam - samt uppdrag som samordnare för kommunens elevhälsoteam. Skolverket har dock inte besökt förskolan.

Mellbystrandsskolan är en F-6 skola där undervisningen bedrivs i förskoleklass, en åldersblandad grupp för årskurserna 1-2, två åldersblandade grupper för årskurserna 3-4 och två åldersblandade grupper för årskurserna 5-6. I lokalerna finns även fritidshemsverksamhet. Skolan består av en byggnad i ett plan med närhet till havet och naturen. Ett fåtal elever åker skolskjuts till skolan.

Efter årskurs 6 fortsätter huvuddelen av eleverna sin skolgång i Laholm vid Lagaholmsskolan 7-9.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Mellbystrandsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Mellbystrandsskolan ges möjlighet till utveckling och lärande i den riktning som målen för skolformen föreskriver. Barn och elever uttrycker spontant att det är roligt att gå till skolan. De trivs på skolan och känner sig trygga. Lärarna är måna om att ha en dialog med eleverna. Mellbystrandsskolan är kommunens enda skola med en lokal styrelse. Personalen och rektorn säger sig uppleva ett stort stöd i sitt arbete från den lokala styrelsen. Rektorn är, enligt lärarna, aktiv och drivande i pedagogiska frågor. Personalen uppger att de är nöjda med den kompetensutveckling som anordnas och att de får den kompetensutveckling de önskar och tycker sig behöva.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör följa upp och utvärdera kunskapsutvecklingen även inom andra ämnen än svenska, engelska och matematik.
- Skolan bör arbeta vidare med att förtydliga de mål för utbildningen som finns i läroplan och kursplaner.
- Elevernas inflytande på skolan bör utvecklas så att de i större omfattning blir delaktiga i sitt lärande.

- Samverkan förskoleklass, skola och fritidshem bör utvecklas för att berika varje barns mångsidiga utveckling och lärande.
- Rektorn bör utreda om samtliga ämnen enligt den nationella timplanen ingår i undervisningen.
- Utvecklingssamtalen bör förbättras.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som är i behov av särskilda stödåtgärder (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Skolan saknar elevens val (2 kap. 19–20 §§ grundskoleförordningen och bilaga 3 till skollagen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Mellbystrandsskolan ges möjlighet till utveckling och lärande i den riktning som målen för skolformen föreskriver. Elevernas kunskapsutveckling följs upp på olika sätt genom diagnoser, samtal, skoldagbok m.m. I de nationella ämnesproven för årskurs 5 våren 2005 nådde 83 procent av eleverna målen i svenska och 83 procent i engelska medan 78 procent nådde målen i matematik. Elevernas resultat från de nationella ämnesproven i årskurs 5 rapporteras till den centrala förvaltningen, men skolan använder sig inte av resultaten för att analysera elevernas utveckling över tid eller med avseende på kön.

Den systematiska uppföljningen och bedömningen av elevernas kunskapsutveckling är begränsad till ämnena svenska, engelska, och matematik. Bedömningen av kunskapsutvecklingen i övriga ämnen förekommer i liten omfattning såväl vid dokumentation som vid utvecklingssamtal. Då det i dagsläget inte finns något strukturerat uppföljningssystem för elevernas kunskapsutveckling i relation till läroplans- och kunskapsmålen för samtliga elever på skolan är det av vikt att detta kommer till stånd. Inspektörerna bedömer att den systematiska uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling bör vidareutvecklas och bedömningar göras i andra ämnen än svenska, matematik och engelska.

Eleverna upplever att de lär sig mycket i skolan och säger att de går i skolan för att kunna klara sig i livet. De elever som intervjuas har svårt att beskriva vilka mål de skall nå. Mål diskuteras sällan, enligt eleverna. De säger sig inte heller känna till kursplaner och läroplan. De är inte medvetna om vilka kunskaper som de kan förväntas nå, vilket minskar elevernas möjligheter att ha inflytande över skolans inre arbete. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta vidare med att förtydliga de mål för utbildningen som finns i läroplan och kursplaner.

Utifrån intervjuer och observationer kan inspektörerna konstatera att eleverna trivs på skolan och att de känner sig trygga. Elever uttrycker spontant att det är

roligt att gå till skolan. Eleverna anser själva att de är bra på att visa hänsyn mot varandra. Eleverna säger att bråk förekommer, men att vuxna alltid ingriper när de ser att eleverna inte klarar situationen själva. Inspektörerna bedömer att personalen har ett respektfullt förhållningssätt till eleverna och deras synpunkter.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Det finns vid Mellbystrandsskolan en allmänt positiv inställning till elevinflytande. Lärarna är måna om att ha en dialog med eleverna. Intervjuer, observationer och samtal visar dock att eleverna vid skolan har inflytande över undervisningen i varierande grad. Undervisningen beskrivs av eleverna som i stort sett lärarstyrd. Ramarna och innehållet bestäms i de flesta fall av lärarna. Eleverna planerar när de olika, av läraren fastställda, uppgifterna skall genomföras. Efter gemensamma uppgifter finns det möjlighet att påverka extrauppgifter. Inom ramen finns det möjlighet att påverka arbetssätt och i viss mån innehåll. Inspektörerna upplever dock att elevernas möjlighet till inflytande över sitt eget lärande är begränsat i de flesta fall. Inspektörerna bedömer att elevinflytandet kan utvecklas så att eleverna i större omfattning blir delaktiga i sitt lärande, särskilt vad gäller inflytandet över undervisningens innehåll.

Skolverket vill uppmärksamma kommunen på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år.

Vid besöksstillfället hade Mellbystrandsskolan ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med Lpo 94. Programmet behandlar dock inte kränkningar mellan vuxen och elev. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

Genom klassråd, elevråd och miljöråd får eleverna lära sig att arbeta i demokratiska former. Enligt eleverna har klassråd och elevråd fungerat sporadiskt, men miljörådet träffas varje vecka. Vid dessa möten diskuteras vad eleverna vill förbättra på skolan. Hittills har det mest handlat om arbetsmiljöfrågor. Det förekommer ingen diskussion i klassråd och elevråd om undervisningens innehåll och arbetsformer.

Mellbystrandsskolan är kommunens enda skola med en lokal styrelse. Personalen och rektorn säger sig uppleva ett stort stöd i sitt arbete från den lokala styrelsen.

Organisering och arbetssätt i undervisningen

I förskoleklassens verksamhet fyller leken en viktig funktion för barnens lärande och utveckling. Enligt lärarna sker ytterst lite samverkan mellan förskoleklassen och skolans yngre elever. Någon samverkan sker heller inte mellan fritidshemmet och skolan. Det finns på så sätt inte möjlighet att tillvarata de olika pedagogernas kompetenser som finns i förskoleklassen och fritidshemmet, för att enligt Lpo 94 berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Inspektörerna bedömer att samverkan förskoleklass, skola och fritidshem bör utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Skoldagen är, enligt personalen, tredelad. Dagen inleds med genomgångar och fakta. Den fortsätter med tematiskt arbete och avslutas med tid för elevens eget arbete. Fördelningen av tid mellan olika ämnen avgörs av läraren snarare än av en timplan. Traditionen styr fördelningen av tid mellan olika ämnen. Vid inspektionstillfället arbetade samtliga elever i årskurserna 3–6 med ett ämnesövergripande arbete om vikingatiden och 1600-talet. Arbetssättet, storyline, bygger på att elever och lärare skapar en fiktiv verklighet i klassrummet, vilket eleverna uttryckte stor uppskattning över.

Matematikundervisningen är, enligt lärare och elever, varierad med både enskilt arbete och gemensamma övningar blandat med genomgångar. Eleverna är tveksamma till om ämnen som fysik, kemi och teknik förekommer i undervisningen. De säger att de har hem- och konsumentkunskap ibland. Inspektörerna bedömer att rektorn bör utreda om samtliga ämnen enligt den nationella timplanen ingår i undervisningen.

Ett överlämnande sker i samband med övergången till årskurs 7 vid Laga-holmsskolan, men i övrigt har lärarna vid Mellbystrandskolan ingen bild av hur eleverna klarar sin fortsatta skolgång. Ingen återkoppling sker av elevernas utveckling under årskurserna 7–9. Personalen vet inte hur det går för eleverna vid betygssättning i årskurs 8 och 9. F–9 perspektivet är, enligt inspektörerna, dåligt utvecklat.

Individanpassning och stöd

Utvecklingssamtal genomförs varje termin och enligt eleverna får de då en bild av hur de ligger till i skolarbetet, hur de fungerar tillsammans med sina skolkamrater och vad de behöver förbättra. En pärm finns för respektive elevgrupp där varje elevs utvecklingssamtal dokumenterats. Någon gemensam mall för dokumentation finns dock inte, enligt lärarna. Ibland är utvecklingssamtalen förberedda med frågor i förväg. Mål sätts upp i samband med samtalen, men målen ställs inte alltid i tydlig relation till de kunskapsmål som skall uppnås. Eftersom syftet är att utvecklingssamtal skall grundas på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i såväl läroplanen som kursplanerna bedömer inspektörerna därför att utvecklingssamtalen bör förbättras.

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framtidsytande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Inspektörerna vill

framhålla vikten av att skolan intensifierar sitt arbete med att upprätta dessa planer för varje elev.

Vid Mellbystrandsskolan finns en speciallärare som arbetar med de äldre eleverna. För de yngre eleverna löses stödbehovet inom arbetslaget. Skolan eftersträvar att ge stöd åt de elever som bedöms ha behov av det. I de fall där det krävs extra resurser kan Mellbystrandsskolan i likhet med övriga kommunala skolor i Laholm få stöd av skoldistriktets elevhälsoteam som vid uttalade behov ger handledning till personalen i arbetslagen. Vid inspektionstillfället var distriktets stödteams arbete inriktat mot två av skolorna i distriktet, vilket innebär att övriga skolor fick organisera sitt stöd på egen hand. Åtgärdsprogram skrivs, men enligt rektorn och personalen hade inte alla elever i behov av särskilda stödåtgärder något åtgärdsprogram vid inspektionstillfället. Inspektörerna bedömer att rektor skall tillse att alla elever som behöver särskilda stödåtgärder skall ha åtgärdsprogram.

Kvalitetssäkring

Utvärderingar görs av såväl personal som elever. Inspektörerna får dock inte ta del av något systematiskt kvalitetsarbete där mål, genomförande och uppföljning och utvärdering ingår i en ständig utvecklingsprocess. Resultatet redovisas till viss del i skolans verksamhetsberättelse. Skolan saknar dock en kvalitetsredovisning som motsvarar förordningens krav. Inspektörerna bedömer att skolan saknar ett fungerande system för kvalitetssäkring och att den upprättade verksamhetsberättelsen inte uppfyller förordningens krav på en kvalitetsredovisning. Inspektörerna vill påpeka att varje skola årligen skall upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten.

Ledning och intern kommunikation

Skolans rektor har varit anställd på skolan i drygt två år och har mångårig erfarenhet av ledarskap inom barnomsorg och skola i Laholms kommun. Han är väl förtrogen med verksamheten och känd av alla elever. Personalen upplever att deras rektor är väl insatt och intresserad av att utveckla verksamheten tillsammans med personalen. Rektorn är, enligt lärarna, aktiv och drivande i pedagogiska frågor. Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med verksamheten samt verkar som en aktiv pedagogisk ledare som initierar pedagogiska samtal på skolan.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Vid Mellbystrandsskolan anordnas språkval i årskurs 6 genom att eleverna får prova på tyska, franska och spanska under trettio veckor. Inför årskurs 7 väljer de det språk de vill fortsätta med.

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda

elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Vid Mellbystrandsskolan genomförs inte elevens val. Inspektörerna konstaterar att samverkan med distriktets 7–9 skola, om elevens val i ett 1–9 perspektiv, inte har skett.

Kompetensutvecklingen styrs av skolans, arbetslagets samt individens behov. Personalen uppger att de är nöjda med den kompetensutveckling som anordnas och att de får den kompetensutveckling de önskar och tycker sig behöva.

Inspektörernas bedömer att eleverna har tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning och för att nå de nationella målen. Skolan har goda förutsättningar i fråga om tillgång till utbildade lärare och modern undervisningsmateriel. Lokalerna är anpassade till verksamheten och elever och personal har tillgång till grupprum och andra extrautrymmen.

Fritidshemmet är öppet 06.00 till 18.30. De elever som är i behov av fritidshemsplats får det upp till 12 års ålder. De flesta eleverna slutar dock enligt personalen tidigare.

Datum	Ort
2006-08-29	Göteborg

Ulla-Britt Norin
Peter Borg